I-мавзу

“Камбағалликдан фаровонлик сари” дастурини амалга ошириш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар

Ботир Эркинович Захидов
Ўзбекистон Республикаси
Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазири

ЎЗБЕКИСТОНДА КАМБАҒАЛЛИККА ҚАРШИ КУРАШИШ

КАМБАҒАЛЛИК ДАРАЖАСИ

1,4 млн
Оила сони

17 %
2021 йил

11 %
2023 йил

11 %
8,2 %
6,0 %
режа
2023 й
2024 й
2026 й

1,0 млн
Оила сони

Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги

Ҳоким ёрдамчилари институти (2022-2024 йй.)

4,8 млн аҳоли доимий ва мавсумий ишга жойлаштирилди

507 минг касб-ҳунарга ўқитилди

826 минг аҳолига ер ажратилди *(250 минг гектар)*

201 минг аҳолига субсидия (900 млрд)

1,2 млн аҳолига имтиёзли кредит (25 трлн)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
“Камбағалликни қисқартириш ва аҳоли турмуш фаровонлигини ошириш борасидаги чора-тадбирларни янги босқичга олиб чиқиш тўғрисида”
ПФ-143-сон Фармони

Давлатимиз раҳбари томонидан белгилаб берилган ҳар бир фуқарони ўзи ва фарзандлари келажаги учун масъулият билан ёндашишга ундайдиган ва салоҳиятини рўёбга чиқариш учун имконият яратишга қаратилган «Камбағалликдан фаровонлик сари» дастурини амалга ошириш бўйича давлат сиёсати амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Камбағалликдан фаровонлик сари” дастурини амалга ошириш бўйича биринчи навбатдаги чора-тадбирлар тўғрисида” ПҚ-330-сон қарори

КАМБАҒАЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШ БЎЙИЧА АМАЛГА ОШИРИЛАДИГАН ИШЛАР

2024 йил 1 декабрдан бошлаб Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги томонидан **“Камбағал оилалар реестри” шакллантирилади** *(маҳалла еттилиги томонидан оилаларнинг шароитини ўрганиш натижасида)*

Камбағал оилалар ягона саволнома асосида баҳоланади ва уларнинг **ижтимоий портрети** шакллантирилади

Ҳоким ёрдамчиси – камбағал оилаларга даромадли меҳнат фаолияти билан банд қилиш ва тадбиркорликка жалб қилиш йўналишида ҳамроҳлик қилади

Ижтимоий ходим – камбағал оилаларга ижтимоий хизмат ва ёрдам кўрсатиш, соғлиқни сақлаш ва таълим йўналишларида ҳамроҳлик қилади

500 минг нафар аҳоли камбағалликдан чиқарилади

2024 йил

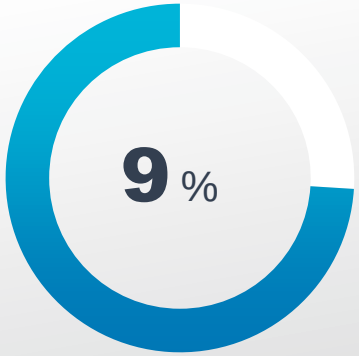

Камбағаллик даражаси

1 млн нафар аҳоли камбағалликдан чиқарилади

2025 йил

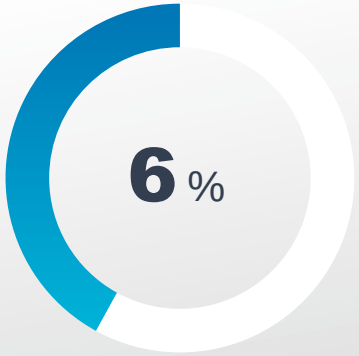

Камбағаллик даражаси

“Камбағалликдан фаровонлик сари” дастурининг “Камбағал оилалар учун еттита имконият ва масъулият” тамойили

1-тамойил
Барқарор бандлик ва юқори даромад топишга эришиш

Тадбиркорлар билан ўзаро **манфаатли ҳамкорлик** ўрнатиш;

5 тадан “**драйвер” лойиҳаларни** амалга ошириш;

50 минг гектар ер майдонларини **ижарага бериш**;

камбағал оилаларга кўчма дўкон, мотороллер, скутер каби воситаларни **бўлиб тўлаш шарти** билан бериш

2-тамойил
Таълим олиш ва касб-ҳунар ўрганиш

Камбағал оилалар фарзандлари мактабгача талим қамровини **80 фоизга етказиш**;

оиланинг камида битта фарзандини **хорижий тилларга, касб-ҳунарга** ўқитиш;

битта фарзанди, **олий маълумотга эга бўлиши** учун шароит яратиш;

болаларни **ахборот технологиялари** бўйича ўқитиш

3-тамойил
Кафолатланган давлат тиббий хизматидан фойдаланиш

Камбағал оилаларнинг ҳар бир аъзоси бир йилда бир марта **тўлиқ тиббий кўрикдан** ўтиши;

ҳар бир фарзанди **спорт тўгаракларига қатнашиши** учун имкониятлар яратиш;

оиланинг тиббий хизматларга ўз ҳисобидан сарфлайдиган харажатларини **икки баробар қисқартириш**

4-тамойил
Ижтимоий хизматлардан фойдаланиш

Ижтимоий хизмат ва ёрдам кўрсатиш **кўламини кенгайтириш;**

оилаларнинг меҳнат қилиш имкониятини **чекловчи омилларни бартараф этиш**;

ўзгалар парваришига муҳтож шахсларга **қараб туриш**;

болаларни **тарбиялаш** хизматларини йўлга қўйиш

5-тамойил
Яшаш шароитларини яхшилаш

Ипотека тизимидан фойдаланиш имкония-тини кенгайтириш;

“яшил” тураржойлар қуриш, реконструкция қилиш;

тоза **ичимлик сувни етказиш**;

хонадонларда энергия тежовчи инновацион ёритиш, иситиш ва иссиқ сув таъминоти;

чиқиндиларни қайта ишлаш тизимини жорий этиш

6-тамойил
Маҳаллалар инфратузилмасин и ривожлантириш

Томорқаларни **суғориш суви**, маҳаллани **электр энергияси** ва интернет билан узлуксиз таъминлаш;

туман маркази билан **транспорт жиҳатидан** боғлашни яхшилаш;

ички йўлларни таъмирлаш, ҳудудларни комплекс ривожлантириш дастурларини амалга ошириш

7-тамойил
Давлат органлари ходимлари билан тўғридан-тўғри мулоқот қилиш

Барча бўғиндаги давлат ҳокимияти органлари камбағал оилалар билан мунтазам тўғридан-тўғри алоқа ўрнатиши, бирдамликда ҳаракат қилиши ҳамда раҳбарларни камбағал оилаларга бириктириш, уларнинг муаммоларини биргаликда ечишга кўмаклашиш.

КАМБАҒАЛЛИКДАН ЧИҚАРИШ БЎЙИЧА МОЛИЯВИЙ ВА БОШҚА РЕСУРСЛАР

1 000 та маҳаллани танлаб, 2024-2025 йилларда томорқа ерларини суғоришни яхшилаш, электр энергияси барқарор етказиб берилишини таъминлаш, интернет сифатини ошириш, ички йўлларни таъмирлаш ва бошқа инфратузилмани яхшилаш мақсадлари учун жами **3,2 трлн** сўм ажратилади

15 та туман(шаҳар)ларни комплекс ривожлантириш, уларда камида биттадан маҳаллада **“яшил маҳалла” лойиҳаларини** амалга оширишни назарда тутувчи дастур учун 2024 йилда **500 млрд** сўм ва 2025 йилда **1 трлн** сўм маблағлар ажратилади

5 тадан тадбиркорликнинг ривожланишига туртки берувчи **“драйвер”** лойиҳаларга зарур инфратузилмани яратиш учун 2024-2025 йилларда **1 трлн** сўм маблағ ажратилади

Оилавий тадбиркорликни ривожлантириш, “Бизнесга биринчи қадам” дастурлари ҳамда микромолия ташкилотлари орқали жорий йил якунигача **4 трлн** сўм, 2025 йилда **15 трлн** сўм кредитлар ажратилади

“Компания — кооператив — деҳқон хўжалиги” тамойили асосида деҳқончилик ва боғдорчилик ташкил этиш учун **50 минг** гектар ер майдонини камбағал оилаларга **30** йилгача ижарага берилади

Аҳоли бандлигини таъминлаш ва даромадларини ошириш орқали камбағаллик қисқартириш лойиҳалари

Ижобий натижа берган **“100 та энг самарали микролойиҳа”** каталоги яратилиб, ҳоким ёрдамчилари орқали барча ҳудудларида оммалаштирилади

2025 йилда 50 та туманда**, 2026 йил**да қолган туманларда **50 - 100 гектар**дан ижара асосида ажратилган ер майдонларида саноатлашган **плантация, боғ ва узумзорлар** ташкил этилади

“Бир контур - бир маҳсулот” тамойили асосида туманларда камида **40** гектар майдонда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш бўйича намунавий лойиҳалар амалга оширилади

2026 йилга қадар ҳар бир ҳудудда камида иккитадан кўп қаватли комплекс **саноат марказларини** барпо этиш ва тадбиркорларни жойлаштириш лойиҳаларини амалга оширилади

Саноат кириб бормаган маҳаллаларда 2025 йилга қадар **1 000** та, 2026 йилда **2 000** та қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш ҳамда кичик ишлаб чиқариш лойиҳаларини ишга туширилади

Ҳар йили камида **500** та ҳунармандчилик ва касаначилик лойиҳаларини маҳалланинг ўзида жорий этиш ҳамда кенгайтириш чораларини кўрилади

2025 йилга қадар **2 000** та маҳаллада, 2026 йил якунига қадар қолган маҳаллаларда салоҳиятли тадбиркорлар ва брокерлар билан ҳамкорликда етакчи тадбиркорлар фаолиятини йўлга қўйилади

2025 йилдан бошлаб етакчи тадбиркорларни жалб қилган ҳолда иқтисодиётнинг тегишли тармоқ ва соҳаларига ихтисослашган маҳаллалар сонини ҳар йили **10** фоизга ошириб борилади

Ҳар йили **50** минг нафар ўзини ўзи банд қилган фуқароларни босқичма-босқич кичик бизнес субъектларига айлантириш чораларини кўрилади.

Аҳоли бандлигини таъминлаш

ва камбағалликни қисқартиришда ижобий тажрибаларни оммалаштиришдаги муаммолар,

Ечимлар ва тавсиялар

II-мавзу

УМУМИЙ МАЪЛУМОТ / АҲОЛИ СТРУКТУРАСИ

ОИЛА СОНИ
9,7 млн

МАҲАЛЛА СОНИ
9 452 та

ХОНАДОН СОНИ
6,9 млн

1 та маҳаллада ўртача

ОИЛА СОНИ **1** минг

АҲОЛИ СОНИ **3,8** минг

ҲУДУДЛАР сони **14** та

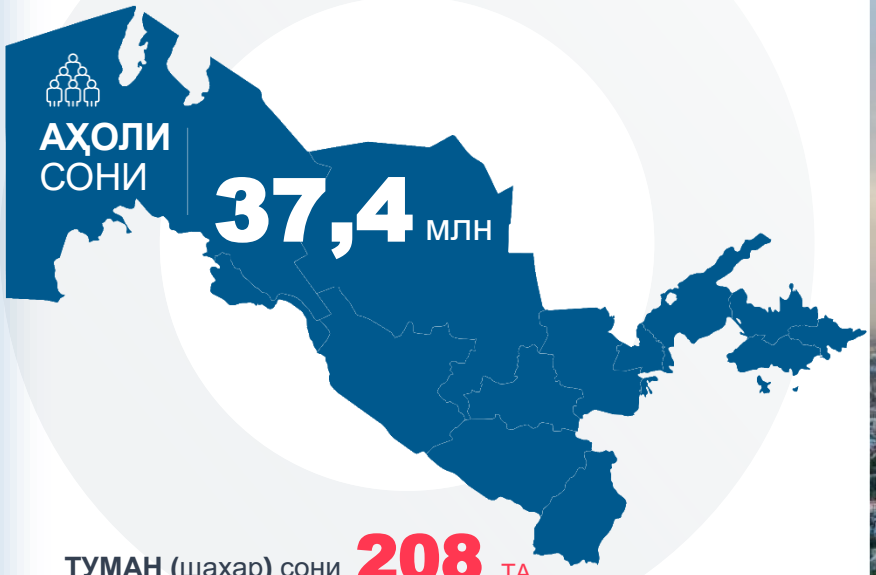

ТУМАН (шаҳар) сони **208** та

ЭРКАКЛАР
50,5 %
18,6 млн

АЁЛЛАР
49,5 %
18,3 млн

ЎРТАЧА **ЁШ**
29,3 ёш

АҲОЛИ СОНИ
(2030 кутилиш)
41 млн

ТУҒИЛИШ КОЭФФИЦЕНТИ

26,4

2023 йилда 962 минг бола туғилган

вафот этганлар 172,8 минг

Қозоғистон	24,3	Туркия	18,8	Германия	8,6
Қирғизистон	23,8	Корея	8,2	Франция	11,9
Арманистон	13,5	Япония	7,3	Россия	10

МЕҲНАТ БОЗОРИ ВА ИШ БЕРУВЧИЛАР ТЕНДЕНЦИЯСИ

МЕҲНАТ РЕСУРСЛАРИ

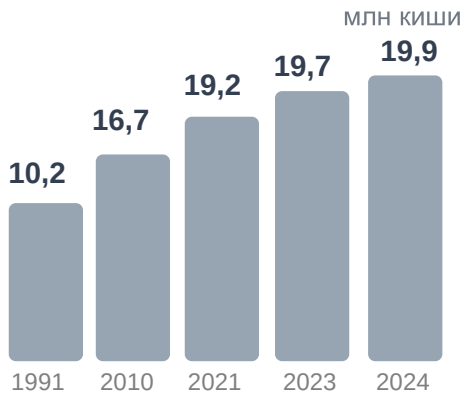

49,6% 50,4%

БАНДЛИК

Меҳнат ресурси

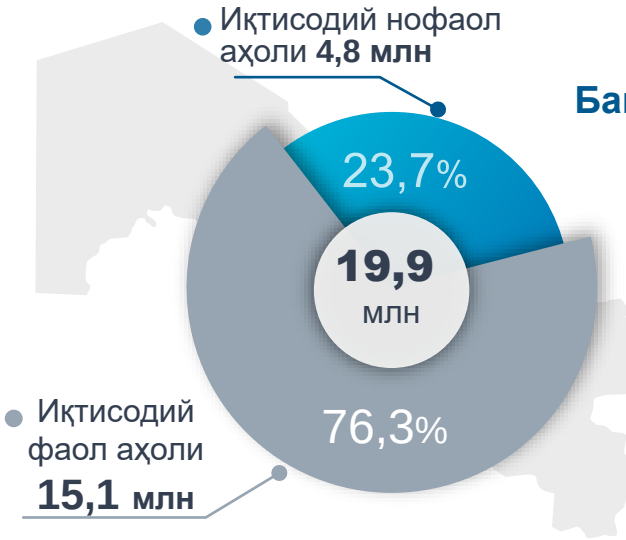

Аҳолини
32 % меҳнатга лаёқатли ёшдан кичик (0-16 ёш)
56,4 % меҳнатга лаёқатли (16-60 ёш),
11,6 % меҳнатга лаёқатли ёшдан катта

Банд аҳоли

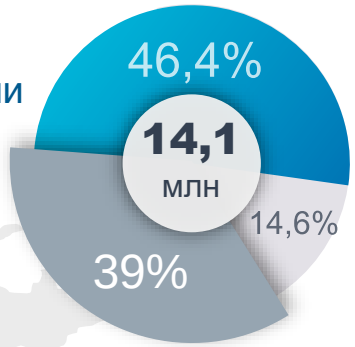

расмий сектор **6,5 млн**
норасмий сектор **5,5 млн**
Меҳнат миграцияси **2 млн**

ИШСИЗЛИК

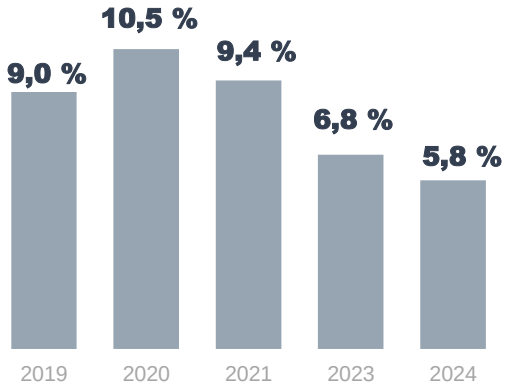

Аёллар **10,2 %**

Ёшлар **12 %**

Корхона ва ташкилотлар сони (бирлик)

(Фермер ва деҳқон хўжаликларидан ташқари)

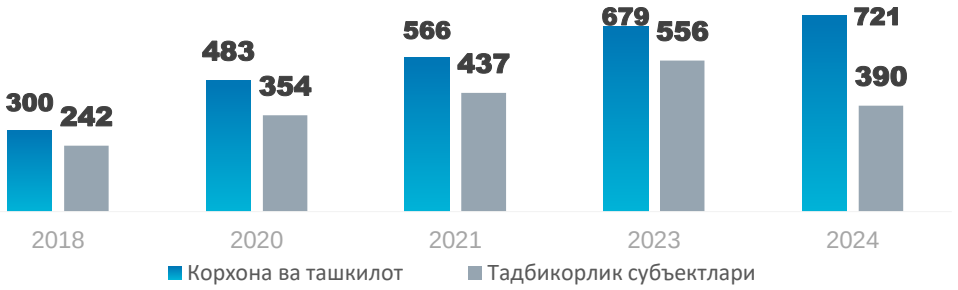

ўсиш
2,2 баравар

Корхоналар ва ташкилотларда ўртача ойлик ҳисобланган иш ҳақи

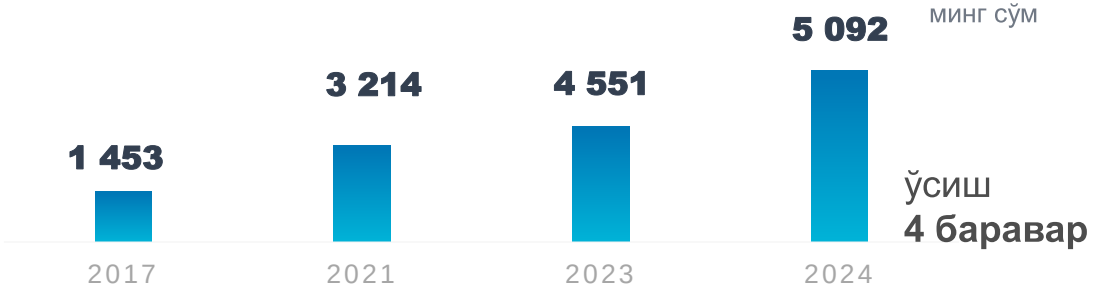

ўсиш
4 баравар

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2024 йил 9 январдаги “2024 йилда янги иш ўринларини ташкил этиш ва аҳоли бандлигига кўмаклашиш дастури тўғрисида”ги ПҚ-7 сонли Қарори

Бандлик дастури кўрсаткичлари
(5 миллион)

ИНВЕСТИЦИЯ ЛОЙИҲАЛАРИДА — 246,9 минг

ҳудудий инвестиция лойиҳалари ҳисобига – **216,5 минг**

йирик инвестиция лойиҳалари ҳисобига – **30,4 минг**

ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИДА — 2 500 минг

ташкил этиладиган янги иш ўринлари – **887,2** минг

ўзини-ўзи банд қилиш – **1 072,5 минг**

норасмий иш ўринларини расмий секторга ўтказиш – **540,3 минг**

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА — 2 110,8 минг

агрокластерда – **71,6 минг**

фермер ва деҳқон хўжалигида – **492,6 минг**

томорқа ва такрорий учун ажратилган ерларда – **454 минг**

пиллачилик йўналишида – **1 056 минг**

сув хўжалиги объектларида **37,8 минг**

ҚУРИЛИШ СОҲАСИДА — 143 минг

уй-жой қурилиши – **48,5 минг**

саноат корхоналари қурилиши – **36,4 минг**

ижтимоий объектлар қурилиши – **32,1 минг**

автомобил ва темир йўл қурилиши – **25,2 минг**

Дастур ижросини “yangiish.mehnat.uz” электрон платформаси орқали ҳисобини юритиш

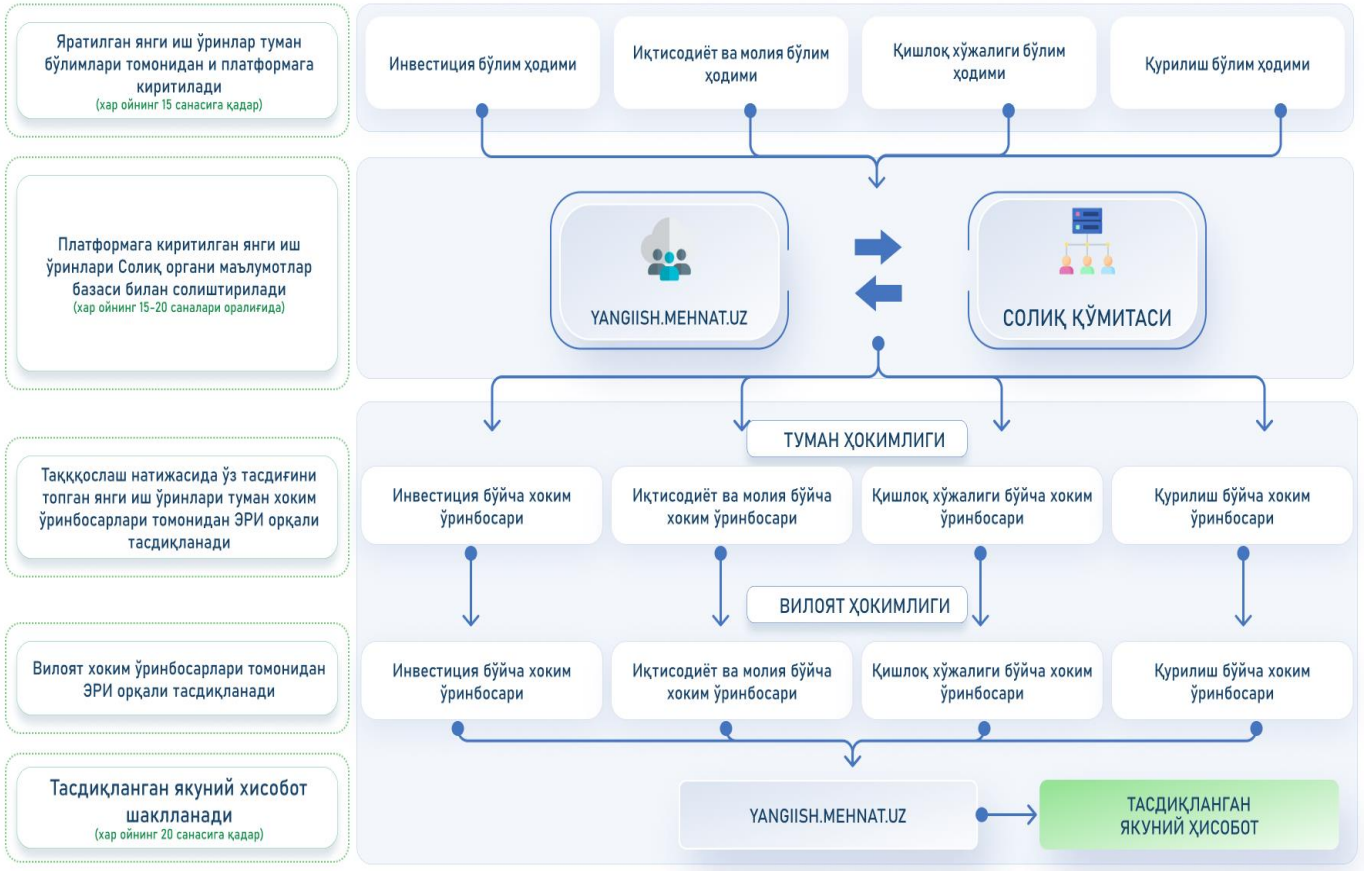

ДАСТУР ИЖРОСИ

ЯНВАРЬ-ОКТЯБРЬ

режа	амалда	фоизда
3 851,2 минг	4 438,3 минг	115 %

Инвестиция лойиҳалари

режа	амалда	фоизда
102,1 минг	98,8 минг	97 %

Хизмат кўрсатиш

режа	амалда	фоизда
1 687,1минг	2 151,1 минг	127 %

Қишлоқ хўжалиги

режа	амалда	фоизда
1 945,6 минг	2 047,7 минг	105 %

Қурилиш соҳасида

режа	амалда	фоизда
117,1 минг	141,2 минг	121 %

№	Ҳудудлар	ЖАМИ		
		режа	*амалда*	*фоиз*
1	Нурафшон шаҳар	9 282	6 088	*66%*
2	Нурота тумани	7 783	5 906	*76%*
3	Хатирчи тумани	24 080	18 916	*79%*
4	Сайхунобод тумани	14 346	12 016	*84%*
5	Томди тумани	666	570	*86%*
6	Арнасой тумани	13 242	11 375	*86%*
7	Қуйичирчиқ тумани	27 879	26 328	*94%*
8	Конимех тумани	8 968	8 513	*95%*
9	Зафаробод тумани	11 470	11 057	*96%*
10	Қизилтепа тумани	22 953	22 434	*98%*
11	Оқолтин тумани	11 880	11 633	*98%*

Режа кўрсаткичлари бажарилмаган ҳудудлар

Инвестиция лойиҳалари

- Қорақалпоғистон Р – 70 фоиз
- Андижон – 86 фоиз
- Сурхондарё– 76 фоиз
- Жиззах – 75 фоиз
- Наманган– 69 фоиз
- Хоразм – 72фоиз

Қишлоқ хўжалиги

- Қорақалпоғистон Р – 93 фоиз
- Навоий – 83 фоиз
- Самарқанд – 92 фоиз
- Сурхондарё – 96 фоиз
- Сирдарё – 79 фоиз

Қурилиш соҳаси

- Бухоро – 99 фоиз
- Жиззах – 90 фоиз
- Навоий – 88фоиз
- Хоразм – 93 фоиз

МУАММОЛАР

НОРАСМИЙ БАНДЛИК

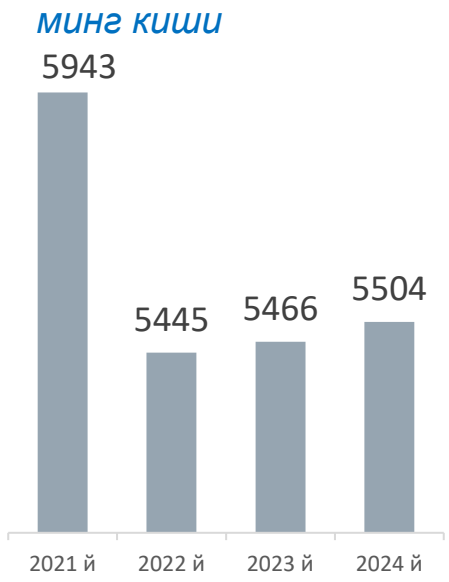

Жами бандларни **39 фоизи** норасмий банд

ЎЗИНИ ЎЗИ БАНД ҚИЛИШ

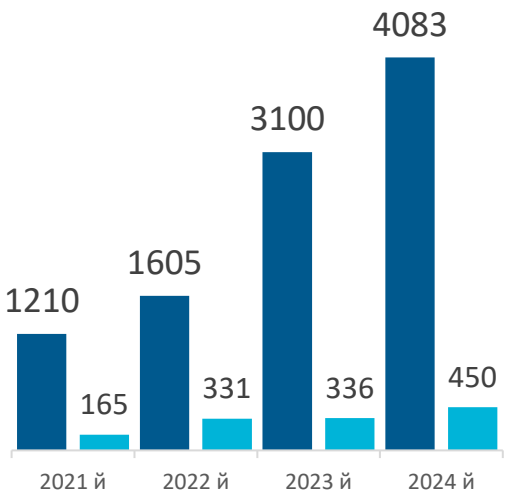

3,5 млн ўзи ўзи банд қилганлар ижтимоий солиқ тўламаган

ЕР АЖРАТИШ

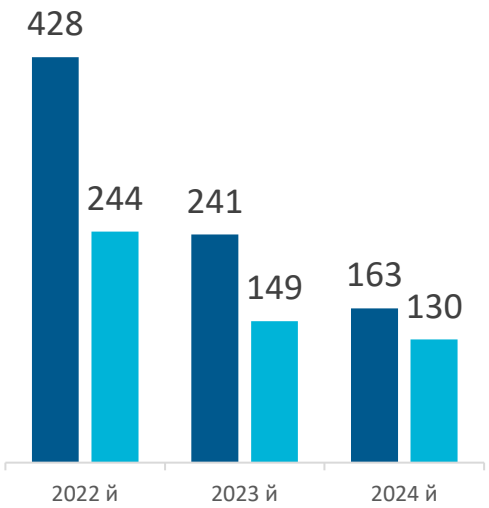

826 минг ер ажратилганлардан **165 минг** нафари **20 %** деҳқон хўжалиги сифатида расмийлаштирилмаган

КРЕДИТ АЖРАТИШ

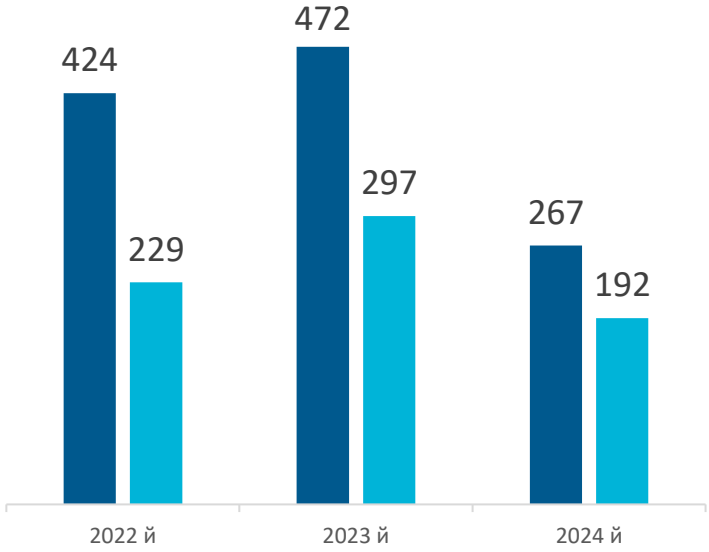

1163 минг кредит ажратилганлардан **445 минг** нафари **38 %** тадбиркор сифатида расмийлаштирилмаган

ТАВСИЯЛАР

1. Дастур доирасида юридик корхоналар томонидан ташкил этилаётган иш ўринлари тўғрисидаги ҳисоботларни солиқ органларига топширишларини ташкиллаштириш ва солиқ органларидан рўйхатдан ўтган иш ўринларини ҳисоботларга киритиш

2. Юридик корхоналарда ташкил этилаётган иш ўринларига жойлардаги ҳоким ёрдамчилари билан биргаликда ишчи ходимларни ёллаш ва уларга ижтимоий солиқ тўлашни ташкил этиш

3. Соҳалар кесимида ўзини ўзи банд қилаётган фуқароларга ижтимоий солиқ тўловларини тўлашни ташкиллаштириш

4. Норасмий тарзда тадбиркорлик билан шуғулланаётган фуқароларни расмий секторга ўтказиш, фуқароларга 10 йил муддатга ажратилган ер майдонларини деҳқон хўжалиги сифатида рўйхатдан ўтказилишини ташкил этиш

5. Тижорат банклари томонидан тадбиркорлик субъектларига, шу жумладан оилавий тадбиркорлик дастурлари орқали ажратилган кредитлар ҳисобидан яратилган иш ўринларини расмийлаштириш

6. Ҳудудларда “Е-Аукцион” орқали тадбиркорлик субъектларига ажратилган ер майдонлари ва “К-Савдо” орқали якка тартибдаги тадбиркорларга 3 йил муддатга ажратилган ер майдонларида белгиланган лойиҳаларни муддатида ишга тушириш